

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties  
t.a.v. minister H.M. de Jonge  
Postbus 20011  
2500 EA Den Haag

Middelburg, 9 februari 2024

**Onderwerp:** Reactie consultatie wetsvoorstel tweede tranche bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur

Geachte minister,

Allereerst hartelijk dank dat u ons in de gelegenheid heeft gesteld te reageren op de consultatieversie van het voorstel van de wet tweede tranche bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur. Hieronder gaan wij in op enkele aspecten van de nota.

- Wij herkennen dat deze nota tot stand is gekomen na verkenning van de bestaande praktijk ten aanzien van de uitvoering van de risicoanalyse. In provincies en gemeenten wordt inmiddels veelvuldig gebruik gemaakt van dit instrument. De privacy waarborgen, zorgvuldigheidseisen en proceduremogelijkheden worden helder toegelicht in de memorie van toelichting.
- Positief is dat in het voorliggende voorstel ruimte wordt geboden voor keuzes op lokaal niveau. Zo heeft de burgemeester in het voorstel de mogelijkheid om de leiding te nemen over het proces, maar ook om meer afstand te nemen. Verder wordt voorgesteld om waarborgen in het proces te brengen rond geheimhouding en een zorgvuldig proces.
- Zo is toe te juichen dat met het voorstel zekerheid wordt gegeven dat alleen conclusie, aanbevelingen en eventuele maatregelen aan de raad worden overgelegd. Met betrekking tot de conclusie is positief dat uit de memorie van toelichting blijkt dat informatie alleen met de raad gedeeld wordt voor zover dat proportioneel is gelet op het doel van de uitvoering van een risicoanalyse. Wij adviseren u in dat kader in de memorie van toelichting daarbij op te nemen dat de beoordeling over de proportionaliteit bij de burgemeester ligt, om te voorkomen dat een discussie met de raad zou kunnen ontstaan over het prijsgeven van meer informatie over de conclusie.

- Dat het delen van informatie met de raad zal gebeuren 'door tussenkomst' van de burgemeester is eveneens van belang, hoewel niet duidelijk wordt van wie de analyse dan afkomstig is. In die zin zou de procesrol in lid 2 van het artikel wat sterker kunnen worden omschreven, bijvoorbeeld doordat de burgemeester ziet op een ordelijk en zorgvuldig proces.
- In het wetsvoorstel staat in het nieuwe artikel 36c in het eerste lid dat de risicoanalyse wordt uitgevoerd met betrekking tot de bestuurlijke integriteit van de beoogd wethouder. Die formulering is in onze ogen minder gewenst, omdat gesuggereerd wordt dat met een analyse de integriteit van de persoon wordt gecontroleerd. Wellicht is het beter niet in te gaan op de vraag of *de kandidaat* integer is; onvermijdelijk zal een beoordeling van de integriteit van een persoon altijd in hoge mate subjectief zijn. Wij doen de suggestie voor een alternatieve formulering in lid 1 van artikel 36c, bijvoorbeeld "dat onderzocht wordt of sprake is van feiten of omstandigheden in het kader van integriteit die een belemmering zouden kunnen vormen voor een benoeming als wethouder".
- Met dit wetsvoorstel worden (nog) geen wettelijke (minimum) kwaliteitseisen aan de risicoanalyse gesteld. Hoewel er in de memorie van toelichting wel wordt verwezen naar de handreiking Basisscan integriteit en dat er wordt gewerkt aan wettelijke kwaliteitseisen is er nu nog ruimte voor eigen invulling. Dat maakt het voor aankomende bestuurders onduidelijk wat zij mogen verwachten aan diepgang en kwaliteit van de screening. In het advies zou kunnen worden benadrukt dat de kwaliteitseisen voor de risicoanalyse naast de toetsingsgronden en processuele voorwaarden een essentieel onderdeel zijn, maar dus nog ontbreken. In het advies zou kunnen worden gevraagd de wet op dit onderdeel met voortvarendheid aan te vullen.
- Tot slot wordt in de memorie van toelichting opgemerkt dat het wetsvoorstel geen opsomming van mogelijke uitkomsten van de uitvoering van een risicoanalyse bevat en ook niet bepaalt wanneer de raad een kandidaat na uitvoering van een risicoanalyse wel of niet kan benoemen. Wij bevelen aan hier in de memorie van toelichting toch een nadere duiding aan te geven. Of ten minste in te gaan op het geval dat een kandidaat de voorgestelde beheersmaatregelen niet wil uitvoeren, zodat dit door raden als context tijdens de afweging gebruikt kan worden.
- Wellicht ten overvloede merken wij op dat in voorgaande punten waar burgemeester, wethouder en raad genoemd staat, tevens commissaris, gedeputeerde en Provinciale Staten gelezen kan worden. Onze inbreng regardeert namelijk ook hier alle onderscheiden punten (waarbij we vanuit onze positie de waterschappen en rechters buiten beschouwing hebben gelaten).

Namens de kring van commissarissen van de Koning,